

A

VIII. Magyar Köztársaság Ügyészsége

fejezet

2010. évi költségvetése

Budapest, 2009. szeptember hó

Az ügyészség feladatait és hatáskörét a Magyar Köztársaság Alkotmányának XI. fejezete, valamint a Magyar Köztársaság ügyészségéről szóló 1972. évi V. törvény határozza meg. A költségvetési előirányzatok összeállításánál a költséghatékony intézményi működés feltételeinek biztosítása, a meglévő kapacitások maximális kihasználása volt a cél, továbbra is fenntartva azt a kívánalmat, hogy az ügyészségre háruló feladatellátás minősége ne sérüljön; az Országgyűlés által alkotott törvényeknek és az Alkotmánybíróság határozatainak a hatása azonban az ügyészségi költségvetést jelentősen befolyásolja.

1. Az ügyészség büntetőjogi tevékenysége

A büntetőjogi ügyészi tevékenység képezi az ügyészség munkájának nagyobbik részét. A büntetőjogi szakterületen végzett tevékenység jelentőségét mutatja, hogy az elmúlt években általában mintegy 430-450.000 bűncselekmény és mintegy 120-140.000 bűnelkövető vált ismertté. 91.530 terhelttel szemben, 67.701 ügyben született jogerős ügydöntő határozat.

1.1. A büntetőeljárások időszerűségének javítása céljából a büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvényt módosító 2009. évi LXXXIII. törvény rendelkezései, illetve a Be.-nek a 72/2009. (VII.10.) AB határozattal, 2010. december 31. napján bekövetkező módosulása olyan helyzetet teremt, amely a büntetőjogi szakág egészére nézve követeli meg a létszámhelyzet áttekintését, a létszám bővítésre vonatkozó igény megfogalmazását, majd az ügyészi szervezet szintjei között a létszám-megosztást.

Az új törvényi szabályozás

– teljes körű írásbeliséget követel a rendelkezési jog gyakorlásakor az ügyész részéről,

– jelentősen kibővíti a fokozott ügyészi felügyelet jogintézménye alkalmazási körét, az ügyek havonkénti kötelező felülvizsgálatának előírásával lényegesen növeli az ezzel kapcsolatos munkaterhet; várhatóan további 4.000 gyanúsított ügyében kell fokozott ügyészi felügyeletet gyakorolni, és a munkaterhet többszörözi az iratok havonkénti felülvizsgálatának kötelezettsége is,

– a tárgyalásról lemondás új törvényi szabályozásával, mely szerint a kérelem befogadásáról határozatot kell hozni, az elutasításról értesítést kell adni, a kérelmezőt meg kell hallgatni, számára védőt kell kirendelni, a megegyezést részletekbe menően írásba kell foglalni, tovább növeli az ügyészi munkaterhet.

A felsoroltakkal kapcsolatos létszámgény az elsőfokú ügyeket intéző ügyészségeken jelentkezik.

1.2. A 72/2009. (VII. 10.) AB határozat a tárgyaláson történő kötelező ügyészi részvételről – az ügyészségi költségvetés szempontjából is – merőben új helyzetet teremt. A határozat – az ismert bűnügyi helyzetből következően – a jelenleg is létszám gondokkal terhelt nagy ügyforgalmú szervezeti egységek munkaterhelését az átlagot meghaladóan növeli meg. (A fiatalok ügyeiben tartott tárgyaláson ugyan az ügyész részvétele jelenleg is kötelező, e feladat ellátása – különösen a kiemelkedő ügyérkezésű Borsod-Abaúj-Zemplén és Pest megyében, valamint a fővárosban – fokozott munkaszervezést igényel. A jelentős tárgyalási teher miatt a gyermek és ifjúságvédelmi szakterületen dolgozó ügyészek – egyre több szervezeti egységben – az ügyintézés időszerűségének követelményét már ma is a szabadidejük terhére végzett rendszeres túlmunkával tudják csak teljesíteni.)

A 2008-ban jogerőre emelkedett, első fokon tárgyalta ügyek közül 49.502 ügy 62,3%-ában, a másodfokú tárgyalások 86,5%-ában, míg a bíróság nyilvános üléseinek 18,4%-ában vett részt az ügyész. (A harmadfokú bíróság az ügyek 90,6%-át bírálta el nyilvános ülésen, amelyen az ügyész részvétele kötelező.) Az eddigi évek tapasztalatait figyelembe véve, a határozat évente 37-38%-kal több elsőfokú bírósági tárgyaláson való ügyészi részvételt jelent majd. (A 2008. évben a korábban jogerőre nem emelkedett ügyek közül mintegy 120.000 olyan ügy volt, melynek tárgyalásán az ügyész nem vett részt; 2011-től tehát évente körülbelül ennyi új tárgyalási részvétellel kell számolni.)

Az első és másodfokon a felnőttkorúak esetében 2011. január 1-jétől kötelező tárgyalási képviselő miatt a létszámfejlesztés igénye a képzési idő elhúzódó tartamára tekintettel, már most fennáll; ugyanakkor az ügyészi feladatok jelentős kibővülése az ügyészi létszámfejlesztéssel arányos létszámnövelést követel a tisztviselői, írnoki munkakörökben is.

Ez utóbbit az is indokolja, hogy a nyomozó ügyészségeken az ügyész adminisztrációs munkaterhének (idézés, levelezés előkészítése, stb.) csökkentése érdekében a jogvégzettséghez nem kötött ügyészségi alkalmazottak (jogi asszisztens, ügyintéző, írnok) további alkalmazása egyre nélkülözhetlenebb.

1.3. Az előző pontokban jelzett törvényi kötelezettségek és az alkotmánybírósági határozat végrehajtása legalább 200 fős ügyészi és 20 fős ügyészségi alkalmazotti létszámfejlesztést igényel.